

MVO

Duurzaamheidsverslag 2018

Bericht van CEO

Ik ben trots op ons mooie bedrijf en trots op de inzet van alle Verstegen medewerkers. Samen maken we namelijk het verschil door te werken aan gezonde, smaakvolle producten voor onze klanten en door te werken aan een CO₂-neutraal Verstegen. We investeren in zonnepanelen en in innovatieve gasloze productietechnieken. Verstegen medewerkers zijn ook met het onderwerp bezig. Minder printen en zorgvuldig omgaan met afvalscheiding is voor iedereen haalbaar. Zo wordt duurzaamheid steeds meer een integraal onderdeel van Verstegen. Sterker nog, het wordt steeds meer een onderdeel van de totale specerijen supply chain. Hoe mooi is het dat je als Rotterdams familiebedrijf daar een rol in kunt spelen. Dat je samen met boeren in de landen waar onze specerijen vandaan komen, kunt werken aan een betere wereld.

In 2018 is Verstegen gestart met het SpiceUp-project, waarover u hier meer kunt lezen. Ook zijn we begonnen met het transparant maken van onze ketens. We gebruiken hiervoor moderne technologieën, zoals blockchain. Als wij weten wie de boeren zijn waar onze producten vandaan komen, en als zij weten waar hun mooie producten naartoe gaan, dan kunnen we er samen voor zorgen dat het op de allerbeste manier gebeurt.

Michel Driessen

CEO Verstegen Spices & Sauces

Onze missie

Voor Verstegen Spices & Sauces, familiebedrijf sinds 1886, zijn kruiden en specerijen hét fundament van smaak. Verstegen levert daarom alleen de allerbeste kwaliteit kruiden en specerijen.

We zijn trots op onze unieke en duurzame samenwerking met lokale boeren in de landen van de oorsprong. Door het gebruik van hoogstaande technologische oplossingen en een optimale kwaliteitscontrole toe te passen, kunnen we de keten van boer tot consument eerlijk, transparant en duurzaam houden. Hiermee kunnen we iedereen blijven voorzien van inspirerende en verrassende innovaties en laten genieten van verantwoord, gezond, maar bovenal lekker eten.

Onze visie

Verstegen Spices & Sauces wil een duurzame, technologisch ontwikkelde en zelfvoorzienende organisatie met de hoogste kwaliteitsnormen zijn, die bijdraagt aan het welzijn van de mens, de maatschappij en onze aarde.

MVO doelstelling 2018

Verstegen voelt zich verantwoordelijk voor een duurzamere sector. Daarom zoekt Verstegen continu naar manieren waarop we een positieve invloed van de mens op de aarde kunnen bewerkstelligen. Om dit grote doel te bereiken moeten we kleine stapjes maken en daar gebruiken we de UN Sustainable Development Goals voor, ook wel SDG's. Van de 17 SDG's focust Verstegen zich op 5 SDG's die aansluiten bij de missie en visie van Verstegen:

Deze SDG's worden in dit jaarverslag omschreven.

**DUURZAME
ONTWIKKELINGS
DOELSTELLINGEN**

MVO doelstelling 2018

Binnen de organisatie staan twee thema's centraal. Eén van de thema's is een CO₂-neutrale organisatie. De CO₂-uitstoot is namelijk een belangrijke oorzaak van klimaatverandering. Om tot een CO₂-neutrale organisatie te komen zal de CO₂-uitstoot gereduceerd moeten worden door het proces te verduurzamen en de uitstoot te compenseren.

Het tweede thema is de kruiden- en specerijenboer centraal stellen in de keten en ondernemerschap stimuleren. Hierbij zal de focus vooral liggen op een betere onderhandelingspositie van de boer en een goed inkomen, ook voor volgende generaties.

Einde aan armoede

Onze kruiden en specerijen halen we daar waar ze oorspronkelijk groeien, op plekken over de hele wereld. De boeren die deze producten verbouwen zijn vaak klein en verdienen niet altijd genoeg inkomen om te kunnen investeren. Dit terwijl investeren in bijvoorbeeld het product, duurzame landbouw en onderwijs voor hun kinderen juist heel belangrijk is voor de continuïteit van hun onderneming en die van Verstegen. Het bestrijden van armoede is dan ook één van de speerpunten van Verstegen.

Living Wage Lab

Om armoede te bestrijden is Verstegen actief betrokken bij het Living Wage Lab. Dit initiatief van Fairfood en Hivos heeft zich ten doel gesteld het onderwerp leefbaar inkomen op de agenda te zetten en samen best practices op dit gebied te delen. Het analyseren van het leefbaar inkomen van de boeren is een belangrijke stap.

Daarmee weten we immers of de boeren wel een eerlijke prijs ontvangen en welke stappen er gezet moeten worden om dit te verbeteren.

Trainingsprogramma

Sinds 2014 is Verstegen met partners (Hivos en Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit) gestart met een trainingsprogramma voor (witte) peperboeren. De insteek is dat boeren de beginselen van Good Agricultural Practices leren. Door dit trainingsprogramma kunnen boeren het verbruik van pesticiden en kunstmest verminderen en de opbrengsten verbeteren. Daarmee wordt het inkomen van de boeren verhoogd en dat draagt weer bij aan het bestrijden van armoede. Inmiddels zijn er ruim 1000 zogenaamde champion farmers getraind. Deze boeren delen op hun beurt de opgedane kennis met boeren in hun directe omgeving.

1 GEEN ARMOEDE

2 GEEN HONGER

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE

13 KLIMAATACTIE

Geen honger

Armoede en honger liggen helaas dicht bij elkaar. Ook aan dit onderwerp heeft Verstegen zich gecommitteerd. Veel kruiden- en specerijboeren, zogenaamde small holders farmers, hebben geen gelijkmatig inkomen. Dat komt omdat ze vaak maar één gewas hebben die ook maar één of twee keer per jaar wordt geoogst. De rest van het jaar hebben ze minder tot geen inkomen.

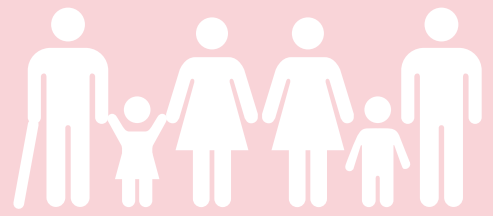

In 2018 is er een agroforestry developer in dienst getreden bij Verstegen om te onderzoeken hoe er op een duurzamere manier producten afgenomen kunnen worden bij lokale boeren. Hierbij wordt gelet op het verkrijgen van gelijkmatig inkomen bij boeren door de opbrengsten van bestaande landbouwpercelen te revitaliseren. Percelen die eerder voor rubber of palmolie gebruikt zijn, worden op natuurlijke wijze herstelt waarna er verschillende gewassen geplant worden. Deze gewassen versterken elkaar waardoor de bodemkwaliteit verbetert, diversiteit in flora en fauna toeneemt en er minder kunstmest en pesticiden gebruikt hoeven te worden. Bovendien kan de boer vaker verschillende producten oogsten, voor de verkoop maar ook voor eigen gebruik. Dit levert een stabiel inkomen op voor de boer.

*Tussen de witte peper
groeit gember en kurkuma*

1 GEEN ARMOEDE

2 GEEN HONGER

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE

13 KLIMAATACTIE

Goede gezondheid en welzijn

Verstegen heeft een duidelijk doel voor ogen. We bieden smaak voor elk gerecht, maar natuurlijk zorgen we er ook voor dat dit zo gezond mogelijk is. In ons gezonde voedingsbeleid staan de volgende speerpunten:

- 1 Meer groenten en fruit eten
- 2 Minder vlees eten en meer plantaardige voeding eten
- 3 Vloeibare (onverzadigde) vetten gebruiken
- 4 Minder zout gebruiken
- 5 Minder suiker gebruiken
- 6 Zo veel mogelijk 100% natuurlijke grondstoffen gebruiken

In 2018 heeft Verstegen nieuwe producten geïntroduceerd. Zo vond de introductie van de Illie Billie en Guilt Free sauzen plaats. Deze sauzen bevatten geen toegevoegde suikers of zoetstoffen. En dat is uniek. Er worden geen suikervervangers of zoetstoffen, zoals aspartaam of stevia, gebruikt en dit levert een spectaculaire doorbraak op: geen toegevoegde suikers en wél de mooiste smaak.

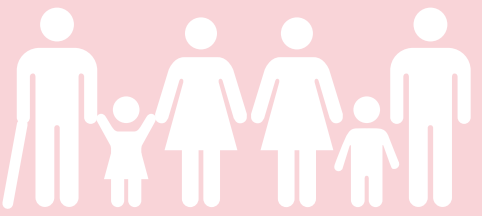
De introductie van Guilt Free heeft een prijs opgeleverd voor beste introductie van 2018 binnen out-of-home.

Daarnaast zijn de Verstegen kruidenmixen in 2018 vernieuwd. De mixen bevatten 100% natuurlijke ingrediënten die de gerechten nog meer smaak geven. Hierdoor bevatten zij minder toegevoegd zout en nog meer smaak. Niet alleen zijn de mixen vernieuwd, ook is de lijn uitgebreid. Zo zijn er verschillende kruidenmixen op de markt om van de vertrouwde groente of stampot weer een bijzonder gerecht te maken. Voor een complete maaltijd of als bijgerecht kun je bijvoorbeeld de Mix voor spruitjes groentefinish en de Mix voor geroosterde paprika en courgette uit de oven gebruiken. Voor ieder wat wils, als het maar lekker smaakt en gezond is.

1 GEEN ARMOEDE

2 GEEN HONGER

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE

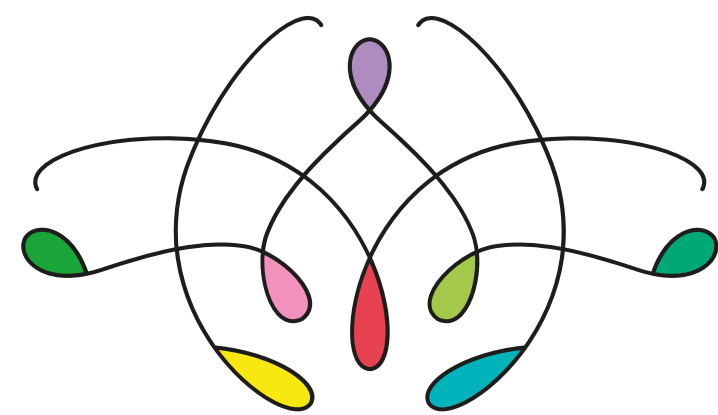

13 KLIMAATACTIE

Verantwoorde consumptie en productie

Als kruiden- en specerijenbedrijf vinden wij het belangrijk om ons te richten op verantwoorde consumptie en productie. We moeten zuinig zijn op onze natuurlijke hulpbronnen voor toekomstige generaties. Verstegen is zich daar bewust van, we zijn immers afhankelijk van die bronnen. We kijken dan ook erg kritisch naar allerlei stromen, zowel die van de inkomende grondstoffen als die van het afval.

Swirling Spoons

Swirling Spoons

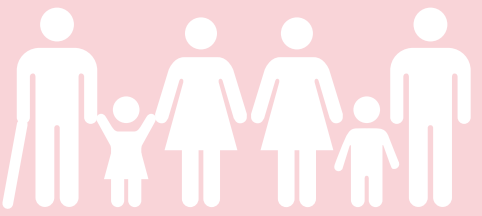
Swirling Spoons is opgericht om op een flexibele manier met innovaties om te kunnen gaan. Kleinschalig en creatief worden er nieuwe producten ontwikkeld. Daar waar mogelijk wordt er samenwerking gezocht met startups of juist met scale-ups. Zo worden de Ediks producten en Kumars geproduceerd door Swirling Spoons en zijn deze producten in het Verstegen assortiment opgenomen.

Duurzaam inkopen

Simpel gezegd is de kernverantwoordelijkheid van inkoop om ervoor te zorgen dat grondstoffen tegen de juiste kwaliteit en prijs gekocht worden en tijdig beschikbaar zijn om de continuïteit van productie te kunnen waarborgen. Echter binnen deze verantwoordelijkheid schuilt veel complexiteit.

1 GEEN ARMOEDE

2 GEEN HONGER

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE

13 KLIMAATACTIE

Verantwoorde consumptie en productie

Wat beschouwen wij als de juiste kwaliteit en prijs, en is productiecontinuïteit meer dan alleen het voorkomen van productiestilstand?

Voor Verstegen is continuïteit op de lange termijn inherent aan duurzaam inkopen. Daarom betreft het inkopen van de juiste kwaliteit veel meer dan alleen het voldoen aan de eisen van voedselveiligheid. Voor ons betekent de juiste kwaliteit dat de boer zijn gewassen kan verbouwen op een manier die niet schadelijk is voor hem of voor haar (bijvoorbeeld door een veilige werkomgeving en verantwoord gebruik van bestrijdingsmiddelen) of voor de natuur (bijvoorbeeld door het voorkomen van bodemuitputting). De juiste prijs betekent dat de boer kan voorzien in zijn basisbehoeften en dat het ook over 10 jaar nog rendabel is om boer te zijn.

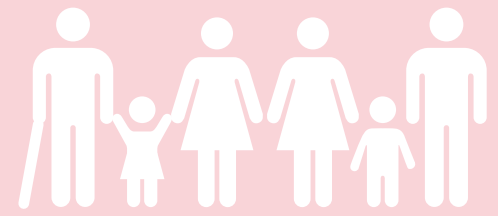
Om duurzaam in te kopen is transparantie in de keten essentieel. De inkoopafdeling probeert zo veel mogelijk

samen te werken met “preferred suppliers” die openheid bieden over de keten en herkomst van grondstoffen. Zo leren wij meer over hoe grondstoffen verbouwd worden en kunnen wij waar nodig samenwerken met ketenpartners en boeren om de productie meer toekomstbestendig te maken. Bijvoorbeeld met nieuwe technologieën, zoals satelliet data in het [SpiceUp-project](#).

Openheid over de keten krijgen wij door te bouwen aan een vertrouwensband met leveranciers, een langdurige relatie helpt hierbij. Hoe langer een keten, hoe meer risico's erin kunnen schuilen. Daarom proberen wij de ketens zo kort mogelijk te houden en dient elke schakel concreet waarde toe te voegen. In de praktijk hebben wij echter te maken met onvoorziene uitdagingen en tijdsdruk die stress in de keten veroorzaken. De kunst is om ook in zulke situaties de principes van duurzame inkoop niet overboord te gooien.

1 GEEN ARMOEDE

2 GEEN HONGER

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE

13 KLIMAATACTIE

Verantwoorde consumptie en productie

Met blockchain de keten transparant maken

Blockchain-technologie stelt een boer in staat met een afnemer contact op te nemen via een blockchain-enabled platform, zoals een mobiele app. Blockchain maakt mogelijk dat elke processtap gevolgd en bevestigd kan worden en dat de herkomst van het product in beeld wordt gebracht. Het project draagt bij aan het inzichtelijk maken van het leefbaar inkomen van de boer, het verbeteren van de onderhandelingspositie van de boer en een grotere betrokkenheid van de boer en consument in het proces.

In 2018 is Verstegen een pilot project op het eiland Sangihe in Indonesië gestart in samenwerking met ngo Fairfood. Op de [website](#) is het project live te volgen en is de gehele keten van boer tot consument inzichtelijk gemaakt. Bij het project zijn meer dan 30 boeren betrokken.

Verstegen bouwt actief aan duurzame relaties met de boeren achter onze kruiden en specerijen. Dat begint met een leefbaar

Eén van de nootmuskaatboerinnen is Rahmawati. Rahmawati is 39 jaar oud en woont met haar man en twee kinderen op een afgelegen Indonesisch eiland. Ze heeft ruim 200 nootmuskaatbomen waarvan ze de oogst via blockchain verkocht aan Verstegen. Om meer te weten te komen over de nootmuskaatboeren zijn er interviews afgenomen. Lees [hier](#) bijvoorbeeld het interview met Hetty.

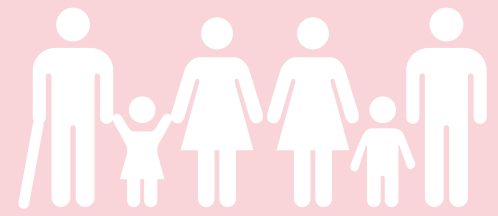

inkomen, zodat zij niet alleen kunnen voorzien in alle dagelijkse behoeften, maar daarnaast kunnen investeren in het vergroten van de kwaliteit en kwantiteit van de oogst en uiteindelijk de toekomst van hun bedrijf, zichzelf en die van hun kinderen. In opdracht van Verstegen voert Fairfood onderzoek uit naar de hoogte van het leefbaar inkomen van de Indonesische nootmuskaatboeren. Op dit moment betaalt Verstegen al een premium boven op de gebruikelijke marktprijs voor nootmuskaat. Verstegen wil weten of dit voldoende is en, aan de hand van de uitkomst van het onderzoek, waar nodig toewerken naar de betaling van een leefbaar inkomen.

FAIRFOOD

1 GEEN ARMOEDE

2 GEEN HONGER

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE

13 KLIMAATACTIE

Verantwoorde consumptie en productie

Leveranciers

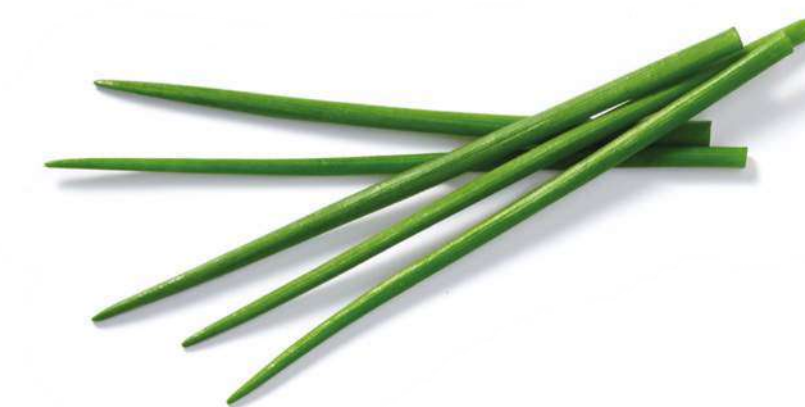
In 2018 is er onderzoek verricht naar de mate waarin onze leveranciers al bezig zijn met duurzaamheid. Voor dit onderzoek zijn 50 leveranciers beoordeeld, dit komt overeen met 67% van het inkoopvolume. Uit het onderzoek is gekomen dat alle ondervraagde leveranciers beschikken over een duurzaamheidsbeleid. Dit betekent dat deze leveranciers meer doen dan dat je volgens de wet van hen kunt verwachten. De leveranciers van onze biologische kruiden en specerijen scoorden het beste, wat wel te verwachten was. In totaal kregen 19 leveranciers een hoge score en 19 anderen een voldoende. De overige leveranciers zouden hun duurzaamheidsbeleid nog kunnen verdiepen.

Kinderarbeid

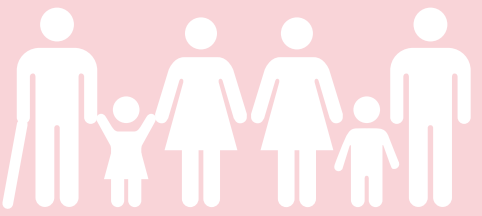
Verstegen is, samen met andere leden van de Koninklijke Nederlandse Specerijenvereniging, een onderzoek gestart met daarin als hoofdvraag of kinderarbeid zich voordoet in

de specerijenketens. Ondanks het duurzame inkoopbeleid van kruiden en specerijen wil Verstegen er zeker van zijn dat alle vormen van uitbuiting van kinderen voorkomen en geëlimineerd worden. Immers is er bekend dat van de 128 miljoen kinderen die wereldwijd werken daar een groot aandeel van in de landbouw werkt. Uit onderzoeken, die uitgevoerd zijn door drie verschillende onafhankelijke organisaties, komt naar voren dat in twee op de drie onderzochte bedrijven er inderdaad sprake is van kinderarbeid.

Inmiddels zijn er in het ene geval vergaande gesprekken gaande met een bedrijf dat sociaal ondernemen hoog in het vaandel heeft en die kan garanderen dat er geen sprake is van kinderarbeid. In het andere geval is het een grotendeelse politieke kwestie. Daar wordt gekeken of er aangesloten kan worden bij een breder initiatief waar de omstandigheden van vluchtelingen verbeterd kunnen worden. Verstegen streeft naar kinderarbeid vrije supply chains, waarbij samen met leveranciers naar oplossingen wordt gezocht.

1 GEEN ARMOEDE

2 GEEN HONGER

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE

13 KLIMAATACTIE

Verantwoorde consumptie en productie

Versterken van kwaliteit en productveiligheid

Het leveren van de allerbeste kwaliteit is al meer dan 100 jaar vanzelfsprekend bij Verstegen. Voedselveiligheid en het tegengaan van fraude horen daar ook onlosmakelijk bij. De afdeling vendor assurance bezoekt jaarlijks leveranciers om samen met hen te kijken hoe we het beste op deze gebieden kunnen samenwerken. Daarnaast zijn er uitgebreide procedures die aan de meest strenge eisen voldoen. Dit wordt getoetst door onafhankelijke instanties en bekroond met diverse certificaten zoals IFS en BRC. Uiteindelijk heeft iedereen in de supply chain hetzelfde belang: namelijk de consument het allerbeste, smakelijkste en veiligste product leveren.

SpiceUp

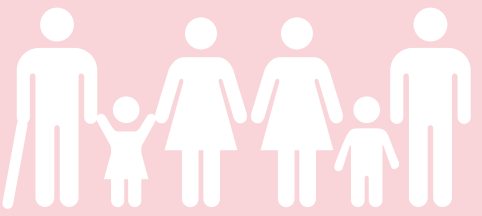
Verstegen is onderdeel van het consortium SpiceUp. Deze groep van Nederlandse en Indonesische bedrijven stelt (geo)informatie beschikbaar ter ondersteuning van 100.000 peperboeren in Indonesië. Deze informatie wordt gebruikt om de kwaliteit en kwantiteit van de peperproductie te verbeteren. Geodata is de ontbrekende schakel in de duurzaamheidsactiviteiten van de kleine Indonesische peperboeren. Dit project draagt bij aan een verbetering van het leefbaar inkomen, de voedselzekerheid en optimaliseert het verbruik van water, kunstmest en pesticiden. Het wordt mede gefinancierd door de Netherlands Space Office.

SPICEUP

1 GEEN ARMOEDE

2 GEEN HONGER

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE

13 KLIMAATACTIE

Stakeholders waar we mee samenwerken

Om echte impact te hebben, daar waar onze specerijen en kruiden vandaan komen, moeten we natuurlijk samenwerken. Ook in Nederland, waar onze productielocatie gevestigd is, werken we nauw samen met allerlei partijen. Dat is ook de essentie van SDG 17, partnership voor de goals.

Interne stakeholders

Verstegen medewerkers worden op verschillende manieren betrokken bij het MVO beleid van Verstegen. Presentaties tijdens het werkoverleg en artikelen in de maandelijkse interne nieuwsbrief worden gebruikt om te informeren. Een interne klankbordgroep komt regelmatig bij elkaar, hier worden het beleid en de duurzame acties getoetst. Ook worden er regelmatig duurzame lunches georganiseerd die vooral door jongere collega's goed bezocht worden.

Externe stakeholder

Natuurlijk praten we graag over duurzaamheid met onze klanten. We vinden het belangrijk te horen wat zij van ons verlangen, maar delen ook graag onze kennis met hen. Voor veel afnemers is Verstegen een koploper op het gebied van duurzaamheid.

We werken nauw samen met ngo's. Zij weten immers als geen ander wat er speelt op het gebied van duurzame issues. Zo weet Fairfood veel van leefbaar inkomen en leefbaar loon in relatie tot de supply chains van grondstoffen voor de levensmiddelenindustrie. Met hen werken we samen aan het transparant maken van de ketens. ICCO is een ngo gespecialiseerd in het verduurzamen van de agrarische sector in ontwikkelingslanden. Met hen werken we samen in het SpiceUp-project en het mogelijke vervolg daarvan. We verwachten dat deze mooie partnerschappen in de toekomst alleen maar uitgebreid gaan worden.

FAIRFOOD

ICCO

SPICEUP

Stakeholders waar we mee samenwerken

Dat Verstegen langdurige samenwerkingsverbanden aangaat met haar leveranciers is waarschijnlijk wel bekend. Hierdoor verzekeren we onszelf van een constante aanvoer van materiaal van de beste kwaliteit. Deze samenwerking werpt ook zijn vruchten af op het gebied van duurzaamheid. Deze leveranciers zijn zich immers net als wij bewust van het feit dat er een langetermijnvisie nodig is.

Het in juni 2018 getekende IMVO convenant voor de levensmiddelenindustrie betekent dat er in de hele keten samengewerkt moet worden op de belangrijkste MVO onderwerpen. Verstegen is hier voorstander van, omdat er hierdoor meer impact is en omdat er hierdoor een level playing field wordt gecreëerd. Iedere schakel heeft hetzelfde belang en zaken doen ten koste van andere schakels wordt moeilijker.

Het blijft een moeilijke kwestie hoe we de consument kunnen bereiken met ons duurzaamheidsverhaal. Social media wordt hier steeds vaker voor ingezet. In 2018 heeft Verstegen zich ook aangesloten bij het project Transparant over Duurzaamheid van de Stichting Questionmark. De consument kan op de betreffende site lezen welke duurzame activiteiten Verstegen onderneemt.

Questionmark

Aanpak klimaatverandering

Klimaatverandering heeft veel invloed op de voedselsector. De sector is afhankelijk van grondstoffen die beïnvloed kunnen worden door onder andere weersomstandigheden. Zo kan het te droog of juist te nat zijn. In het Klimaatakkoord zijn doelen geformuleerd voor de Nederlandse industrie. Eén van deze doelstellingen is dat in 2050 alle CO₂-uitstoot gecompenseerd moet zijn. Verstegen heeft als voornemen om in 2020 CO₂-neutraal te produceren.

Energie

Verstegen gebruikt per 1 januari 2018 windenergie, afkomstig van een eigen windmolen. Met elektriciteitsleverancier Pure Energie zijn er afspraken gemaakt over de toewijzing van een specifieke windmolen niet zo ver van Rotterdam. Het gebruik van duurzame energie helpt Verstegen met het verminderen van de CO₂-uitstoot. Het bijhouden van het energieverbruik

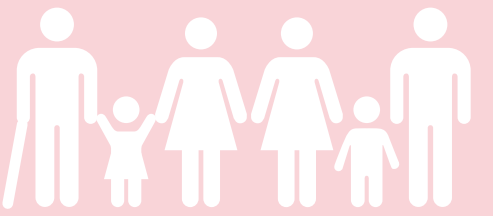
en het monitoren van energiebeperkende maatregelen wordt gedaan met behulp van de Milieubarometer.

Zonnepanelen

Windenergie is goed, maar nog beter is het als de processen binnen Verstegen minder energie kosten. Verstegen is al jaren bezig met energiereductie. Naast een reductie van energie hebben we de ambitie om alleen duurzame energie te gebruiken. In 2018 zijn we gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen. Niet alle bedrijfspanden beschikken over daken die voldoende draagkracht bieden voor zonnepanelen. Op ons pand aan de Schuttevaerweg is de draagkracht voldoende om zonnepanelen te plaatsen. Begin 2019 worden er maar liefst 876 panelen geïnstalleerd en naar alle waarschijnlijkheid zullen er meer zonnepanelen op andere daken geplaatst worden.

1 GEEN ARMOEDE

2 GEEN HONGER

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE

13 KLIMAATACTIE

Aanpak klimaatverandering

Energielabel

Het kantoorpand van Verstegen is gebouwd in 1973 en voldeed niet meer aan de eisen die Verstegen stelt. Dat werd vooral ingegeven door de wens om een zo hoog mogelijk energielabel te behalen en om gasloos te worden. In 2018 is er geïnvesteerd in het plaatsen van LED verlichting met aanwezigheidssensoren. De CV-ketels zijn vervangen door een warmteterugwinsysteem met balansventilatie. Meer maatregelen worden in 2019 getroffen.

Bevestigende onderzoeksresultaten

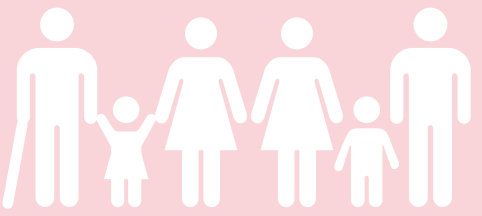
De CO₂-uitstoot over 2018 was 3475 ton (data verkregen via de Milieubarometer). Deze uitstoot gaat Verstegen compenseren in 2019 door middel van een uitgebreid agroforestry programma in Indonesië.

Agroforestry (ook wel voedselbos genoemd) stimuleert het introduceren van verschillende gewassen op een perceel. De gewassen worden in verschillende lagen geplant.

De onderste laag zijn groenten en kruiden, zoals gember en kurkuma. De middelste laag bestaat uit struiken met specerijen en vruchten, zoals witte peper en bessen. De bovenste laag bestaat uit bomen met onder andere fruit en noten. Deze methode van landbouw levert meer biodiversiteit, hogere rendementen voor boeren, gezondere planten, een betere oogstkwaliteit en een betere bodemgesteldheid op. Daarnaast draagt het bij aan CO₂-opname en zijn pesticiden of meststoffen overbodig.

1 GEEN ARMOEDE

2 GEEN HONGER

3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN

12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE

13 KLIMAATACTIE

Verwachting 2019

In 2019 gaan we de thema's CO₂-neutraal en transparantie verder uitdiepen. We zoeken samenwerking met de gemeente Rotterdam op het gebied van verduurzaming in de breedste zin. Daarnaast willen we stappen maken om zo snel mogelijk CO₂-neutraal te zijn.

Hoe we invulling gaan geven aan het begrip transparantie is op dit moment nog niet duidelijk. Vraagstukken als *"wat wil je precies weten"*, *"hoe leg je dat vast"* en *"hoe sluit dit aan bij de wet op de privacy"* moeten nog beantwoord worden.

Zo werken we elke dag aan onze missie:

*Verstegen wil iedereen laten genieten van verantwoord,
gezond, maar bovenal lekker eten. Waar ook ter wereld.*

Enjoy great taste